

I. Rektors årsberetning

A. Universitetets økonomiske forhold

1.

For finansåret 1977/78 måtte budgetkontoret anbefale konsistoriums budget- og forretningsudvalg at påbegynde arbejdet med budgetteringen uden oplæg om de forventede økonomiske muligheder. Årsagen til dette var dels en erkendelse af, at midlertidige tentative beregninger over kommende rammer ikke havde været særlig vejledende for arbejdet, dels en udtalt fornemmelse af, at omverdenen, dvs. finans- og undervisningsministerium selv var så usikre på situationen, at der ikke her kunne hentes blot en antydning af, hvilke økonomiske muligheder man ville kunne give Københavns Universitet for det kommende finansår.

Det er efterhånden så ofte fremhævet, at systemet med fastlæggelse af budgetteringsrammer for de enkelte institutioner ikke fungerer, at en gentagelse heraf snarere vil afsvække denne barske kendsgerning end fremme erkendelsen af de yderst ringe arbejdsvilkår, som man giver universitetet og vel i øvrigt samtlige statsinstitutioner, hvorfor man måske tjener sagen bedst ved lakonisk at gengive de relevante datoer:

28/4 1976 Arbejdet påbegyndes

23/6 1976 Arbejdet afsluttes

5/7 1976 Foreløbig ramme for 1977/78 modtages

26/7 1976 Formelt finanslovsbidrag afleveres

Måske er det overflødigt yderligere at gøre opmærksom på, at rammer for budgetoverslagsperioden (1978/79–1980/81) fortsat glimrer ved deres fravær.

2.

Budgetbehandlingen på universitetet havde som den væsentligste nyhed, at aktiviteter, som skyldes rekvisitioner fra andre myndigheder, enten fastlagt ved lov eller ifølge årelang praksis, fremtidig budgetteres som centrale udgifter, dvs. til afholdelse uden for fakulteternes bevilningsrammer.

Beslutningen herom har sit udgangspunkt i det særlige udvalg (kaldet § 31-udvalget), som udarbejdede de specielle ledelsesregler for institutter, som har disse særlige funktioner, hvor man også nåede til det resultat, at ansvaret for, at der stedse er de nødvendige ressourcer til disposition, påhviler universitetet som en helhed og ikke det hovedområde, hvorunder rekvisitus fagligt henhører.

Konkret konstateredes det, at der var 2 institutter under det lægevidenskabelige fakultet, som udførte sådant rekvireret arbejde, nemlig Retsmedicinsk institut og Institut for medicinsk mikrobiologi, og det vedtoges at lægge ansvaret for, at der er ressourcer til rådighed for disse 2 institutters særlige opgaver direkte under konsistoriums budget- og forretningsudvalg efter samme model som besluttet for de museale funktioner. Fordelene ved en sådan fremgangsmåde er, at det lægevidenskabelige fakultet herefter kan koncentrere sig om ensartede aktiviteter (forskning og undervisning) ved fakultetets interne dispositioner over den tildelte budgetteringsramme, samt at det explicit kan fremhæves over for de bevilgende myndigheder, hvad disse aktiviteter koster universite-

tet. I budgetteringsniveau april 1976 betyder dette ud fra et aktivitetsniveau, som svarer til det hidtidige niveau incl. konstaterede stigninger følgende:

Reismedicinsk institut:	
Tidsforbrug for videnskabeligt personale	20.045 timer
Tidsforbrug for ikke-videnskabeligt personale	74.470 timer
Driftsudgifter	843.300 kr.
Institut for medicinsk mikrobiologi:	
5 videnskabelige medarbejdere	
17 laboratoriefunktionærer	
3½ kontorfunktionær	
Driftsudgifter	544.000 kr.

3.

I mangel af kendskab til de økonomiske muligheder på beslutningstidspunktet samt uden reelt kendskab til studenterkvoterne ved den kommende adgangsbegrænsning, besluttede konsistoriums budget- og forretningsudvalg at fastlægge fakulteternes budgetrammer til samme størrelse som for finansåret 1976/77, ajourført pris- og lønmæssigt.

Herefter vedtoges følgende fakultetsrammer:

1.000 kr.	
Teo. fakultet	693,7
Samfundsvid. fakultet	18.330,5
Lægevid. fakultet	25.313,9
Hum. fakultet	31.153,8
Naturvid. fakultet	31.300,8
Museale funkt.	5.681,6
I alt	112.474,3

4.

Konsekvensen af usikkerheden omkring budgetteringsrammen viste sig den 3. juni 1977, hvor undervisningsministeriet meddelte, at Københavns Universitet på sit bidrag til tillægsbevillingsloven for 1977/78 skulle udvise en »besparelse« (læs nedskæring) på 7,6 mio. kr. (april 1976-niveau) svarende til 1¼ % af rammen. For ret at holde stilen adviseredes samtidig dels at samme nedskæring ville blive videreført i 1978/79 og nok yderligere forøget med omkring 2 %.

5.

Med den træning, konsistoriums budget- og forretningsudvalg efterhånden har opnået i løbet af at ændre bevillingsforudsætninger samt gribe ind over for allerede planlagte, ja endog igangsatte aktiviteter, evnede udvalget i ét møde at finde de nødvendige nedskæringer på en måde, som griber mindst muligt ind i undervisning og forskning, men som nok må bevirke en betydelig tilbageholdenhed for forårssemesteret 1977.

I det hele har universitetets øverste økonomiske organ vist betydelig forståelse for landets økonomiske situation.

B. Personaleforhold

Den store udvidelse af lærerstaben i slutningen af 60'erne og begyndelsen af 70'erne har medført en aldersmæssigt uheldig sammensætning af universitetets videnskabelige personale.

Dette var af mindre betydning i perioder, der indeholdt en forøgelse af lærerstillingerne, men

i de sidste par år har universitetet måttet konstatere, at nye lærerstillinger ikke bevilges, og at udvidelse af staben må anses for udelukket, efter at adgangsbegrænsning er indført fuldt ud fra efterårssemesteret 1977.

Det fåtallige udbud af stillinger har givet

anledning til et ofte væsentligt antal ansøgninger fra kvalificerede personer til stipendier og til de få stillinger, der opslås. Situationen var medvirkende til, at behovet for faste retningslinjer med hensyn til fast ansættelse i lektorstillingerne – dvs. oprykning fra den tidsbegrænsede adjunktstatus til lektoransættelsen – blev udtalt.

Som den første af de højere uddannelsesinstitutioner vedtog Københavns universitet i konsistorium et sæt retningslinjer for behandlingen af sager om adjunkters oprykning til lektor. Det skete den 16. marts 1977. Her blev det bl.a. præciseret, at der ved lektoransættelse mindst må kræves et niveau svarende til en licentiatgrad (Ph.D.).

I løbet af året pågik også arbejdet med hensyn til beregning af de faste læreres arbejdsbyrde. Stillingsstrukturens regel om fordeling af arbejdstiden med 50 % til undervisning, 40 % til forskning og 10 % til administration er gældende for institutionen som helhed og skal være udfyldt af de enkelte større fagområder, men kan ikke påberåbes af den enkelte lærer.

Selv om dette var tilfældet, giver regelen ikke megen vejledning om, hvor stort et antal undervisningstimer, der mindst kræves af den enkelte lærer, idet forberedelsestiden varierer fra institut til institut og fra fakultet til fakultet, afhængig af tradition og behov. Vejledende regler blev derfor udfærdiget til brug for beregningen af arbejdsbyrden for de faste lærere.

1. Deltidslærere

Universitetets konto til brug for aflønning af deltidslærere har virket som en art stødpude. Kontoen benyttes bl.a. til vederlæggelse af undervisning, hvor der ikke er et tilstrækkeligt antal faste lærere, og har i nedskæringsssituationer kunnet anvendes til besparelser, uden at det var nødvendigt at skride til afskedigelse af faste lærere.

En fortsættelse af en sådan fremgangsmåde vil imidlertid have uheldige virkninger i forhold til universitetets behov for at knytte eksterne specialister til undervisningen inden for en lang række områder.

Deltidslærerstillingerne er med den stigende

arbejdsløshed ikke længere bijobs som oprindeligt forudsat, men ofte en lærers hovederhverv. Det kan f.eks. være en ventestilling, indtil der bliver mulighed for et stipendium, eller nogle få timer som undervisningsassistent kan være den pågældendes eneste mulighed for erhvervsarbejde. Et behov for en nyvurdering af arbejdsforholdene for universitetets ca. 1.700 deltidslærere (fordelt med ca. 825 undervisningsassistenter, ca. 375 hjælpelærere og ca. 500 eksterne lektorer) fremkom. På foranledning af det af konsistorium nedsatte deltidslærerudvalg blev som første resultat af udvalgets arbejde vedtaget præciserede regler for proceduren ved besættelsen af disse stillinger.

2. EFG-elever

Som led i regeringens beskæftigelsesprogram er der både i finansåret 1975/76 og i finansåret 1976/77 afsat midler på statens budget til etablering af lære- og praktikpladser for unge, aktuelt ledige uddannelsessøgende inden for de erhvervsfaglige grunduddannelser (EFG), de traditionelle læringeuddannelser og andre erhvervsuddannelser, for eksempel uddannelsen til kemi- og biologilaborant.

På universitetets institutter, laboratorier, kontorer og værksteder var interessen stor for at være med til at give denne gruppe unge en god praktisk uddannelse, og universitetet så sig i stand til at tilbyde et antal lære- og praktikpladser.

Resultatet blev, at universitetet af hver af de 2 bevillinger, der hidtil er optaget på undervisningsministeriets budget, fik stillet ca. 10 % til rådighed.

Dette har gjort det muligt af 1. bevilling at oprette lære- og praktikpladser for 8 kontorelever, 19 laborantelever og 13 læringe og elever inden for jern- og metalområdet. Af 2. bevilling er yderligere oprettet 10 pladser for kontorelever, 2 for fotografelever, 26 for laborantelever og 11 inden for jern- og metalområdet.

En række institutter, laboratorier m.fl. har udtrykt interesse for fortsat at påtage sig den praktiske oplæring af elever, såfremt der på ny stilles bevilling til rådighed for Københavns Universitet.

3. Kursusvirksomhed

Universitetets interne kursusvirksomhed for teknisk og administrativt personale er fortsat i det forløbne år. Der afholdtes 2 forårs- og 2 efterårskurser med grundlæggende orientering om universitetets opbygning og virksomhed og i hvert semester et videregående kursus, der afsluttes med weekend-ophold på en af universitetets feltstationer. Endvidere har der i 1976 været afholdt kursus i kommunikation for medlemmer af styrende organer og samarbejdsudvalg. Den samlede tilmelding til kurserne er fortsat større end kapaciteten.

4. Forholdet til arbejdsmiljøet

Københavns universitet er en af landets største arbejdspladser og er naturligvis underkastet de regler, der i medfør af de hidtil gældende arbejderbeskyttelseslove er fastsat for arbejdsstedets indretning, arbejdets udførelse, virksomhedens interne sikkerhedsarbejde etc.

Indtil for et par år siden var sikkerhedsopgaverne på Københavns Universitet udelukkende henlagt til de lokale arbejdssteder.

Imidlertid fremkom der i 1975 fra personale-siden i Hovedsamarbejdsudvalget ønske om at få udarbejdet fælles regler for valg af sikkerhedsrepræsentanter, generelle sikkerhedsregler

samt specielle sikkerhedsregler for særligt risikobetonet arbejde. Til varetagelse af disse og af øvrige fællesopgaver af sikkerhedsmæssig karakter nedsatte Hovedsamarbejdsudvalget i efteråret 1975 Det Sikkerhedskoordinerende Udvalg, bestående af 2 personalerepræsentanter og 2 ledelsesrepræsentanter.

I den forløbne tid har Det Sikkerhedskoordinerende Udvalg, udover at arbejde med ovennævnte problemer, taget initiativet til oprettelsen af de efter lovgivningen krævede lokale sikkerhedsorganisationer, til uddannelse af det med sikkerhedsarbejdet involverede personale, ligesom udvalget følger arbejdet i de lokale sikkerhedsorganisationer og løbende forsyner disse med informationsmateriale om sikkerhedsmæssige anliggender.

Loven om Arbejdsmiljø, der trådte i kraft den 1. juli 1977, har påført udvalget en række nye opgaver. Nævnte lov har som målsætning at skabe et sikkert og sundt arbejdsmiljø, der til enhver tid er i overensstemmelse med den tekniske og sociale udvikling i samfundet, og efterhånden som arbejdsministeren fastsætter nærmere regler herfor, vil den udløse en række krav til de sikkerhedsmæssige og sundhedsmæssige forhold på arbejdspladsen.

For Københavns Universitet er løsningen af disse kommende opgaver en udfordring, der vil kræve en betydelig indsats af personalemæssige og økonomiske ressourcer.

C. Bygge- og anlægsvirksomhed m.v.

Inden for bygge- og anlægssektoren var 1977 præget af de store revisioner af planerne for de lægevidenskabelige og de naturvidenskabelige fakulteters udbygning i Nørre Fælled.

De nok så omfattende udbygningsplaner for det lægevidenskabelige fakultet, markeret af det nye institutkompleks for de patologisk-anatomiske og retsmedicinske institutter og Panum Institut-komplekset på den anden side Tagensvej, har i løbet af de seneste år måttet gennemgå adskillige slankeklure, og selv om det for Panum Instituttets vedkommende ganske vist ender med, at der alligevel bygges 5 ud af de op-

rindelige 6 etaper, sker det med den for Københavns Universitet meget store begrænsning, at disse etaper ikke alene skal rumme vore lægevidenskabelige institutter, men også en helt ny Tandlægehøjskole og dele af de korterevarende sundhedsuddannelser.

Denne beslutning, der blev truffet af undervisningsministeren på baggrund af en rapport fra Det faglige landsudvalg om etablering af et center for sundhedsuddannelser i Nørre Fælled, tilgodeser jo ikke ligefrem de ønsker, det lægevidenskabelige fakultet havde, om at få samlet sine institutter, således at der kunne udvikle sig

et frugtbart forsknings- og undervisningsfællesskab. Tanken om at skabe et tværfagligt og tværinstitutionelt fællesskab i Nørre Fæled er imidlertid en gammel tanke, som universitetet og de øvrige institutioner i Nørre Fæled har syslet med igennem årene, hvorfor universitetet har ment, at man burde gå ind for de nye planer, om end disse på flere punkter endnu forekommer lidt luftige og ikke fuldt så sagligt begrundet, som man kunne ønske sig.

Selv om der endnu forestår et meget stort arbejde med at få opbygget et fællesskab mellem de forskellige institutioner på Panum Institut, er der forhåbentlig med vedtagelsen af den nye Panum-lov i maj 1977 skabt ro omkring færdiggørelsen af dette bygningskompleks.

En anden forudsætning i den nye Panum-lov er, at udbygningsmulighederne i området nord-vest for Jagtvej begrænses meget væsentligt. Ifølge centerloven for 1970 skulle disse områder anvendes til udbygning af det naturvidenskabelige fakultet. Tanken om større nybyggerier for dette område er samtidig udskudt på ubestemt tid, men det er universitetets håb og forventning, at der til erstatning for de længe ønskede nybyggerier må ske rimelige ombygninger af de bygninger, som efterlades af Københavns Tandlægehøjskole og det lægevidenskabelige fakultets institutter.

Bekymrende er det imidlertid, at de mange indgreb i planerne fører til forsinkelser i de større ombygningsarbejder. Navnlig generende er det, at den længe ventede samling af de bio-

logiske fag, nu må forudses at få meget lange udsigter, men også forsinkelserne af ombygningen af Østervold og Sølvtorvskomplekset som følge af stadigt ændrede forudsætninger, volder dagligt vore institutter vanskeligheder.

Selv om der således endnu er områder, hvor fornyelser er tiltrængt, så forbedres vore institutters lokalemæssige standard stadig, efterhånden som igangværende byggerier færdiggøres. Den 23. september 1977 blev det nye institutkompleks på Frederik den Femtes Vej for de patologisk-anatomiske og retsmedicinske institutter indviet og dermed overdraget til Københavns Universitet og Rigshospitalet, der sammen skal drive bygningskomplekset med de for disse fagområder særlige forsknings- og servicefællesskaber. Med dette smukke og velindrettede institutkompleks har institutterne, efter mange års venten, endelig fået rimelige arbejdsbetingelser.

3. etape af byggeriet på Amager er nu under tag, og selv om der på det seneste har været en del diskussioner om det interne klima, så tegner også her byggeriet til at blive en god ramme for de humanistiske institutter, der skal samles i dette store kompleks. Planerne for de mange institutters indplacering er nu afsluttet, og udflytningen fortsætter i takt med bygningernes færdiggørelse. Samtidig sker der en planmæssig afvikling af Københavns Universitets lejemål og en række gamle bygninger, som var en forudsætning for færdiggørelsen af Amager-byggeriets 3. etape.

D. Adgang til universitetet

1. Bestand og tilgang af studerende

Bestanden af studerende ved universitetet i oktober 1977 var i alt 29.214, hvilket er en smule mindre end bestanden sidste år på samme tidspunkt.

Faldet i bestandstallet skyldes et fald i antallet af nyimmatriculerede, i år 3.164, næsten 1.700 færre end sidste år.

I alt 1.034 studerende skiftede studium ved begyndelsen af universitetsåret 1977/78, det samlede antal studiestartere bliver således 4.198.

Pr. primo oktober fordeler bestand og tilgang sig således på fakulteterne:

	Bestand	Ny-immatrikulerede	Studie-startere i alt
Teologiske fakultet	578	67	81
Samfundsvidenskabeligt fakultet	5687	774	919
Lægevidenskabeligt fakultet	3987	387	475
Humanistisk fakultet	13743	1242	1781
Naturvidenskabeligt fakultet	5214	694	942
Universitetet i alt	29214	3164	4198

2. Adgangsbegrænsning

Den i 1977 indførte adgangsregulering for de fleste af de videregående uddannelser omfattede også alle studier ved Københavns Universitet.

Studiepladserne på Københavns Universitet er iflg. undervisningsministeriets bekendtgørelse af 12. maj 1977 opdelt i ni optagelsesområder. Nedenstående oversigt viser hvilke studier, der omfattes af de enkelte optagelsesområder, samt hvor mange studiepladser, der er tildelt hvert område:

Lægevidenskabeligt studium: 470 studiepladser
Naturvidenskabelige studier, forsikring og statistik: 1000

Teologiske studium: 85

Humanistiske studier, excl. samfundsfag, teoretisk pædagogik og psykologi: 1200

Juridiske studium: 540

Samfundsfag: 50

Statsvidenskab: 250

Sociologi, kultursociologi og antropologi: 100

Psykologi og teoretisk pædagogik: 220.

Pladserne på de enkelte optagelsesområder skal i tilfælde af flere ansøgere end pladser fordeles efter optagelsesreglerne i ovennævnte bekendtgørelse.

Ifølge disse regler tildeles en del af de fastsatte studiepladser ansøgere med studentereksamen, HF eller HH efter faldende kvotient, en anden del ansøgere med samme kvalifikationer, men med min. 9 mdr. erhvervsarbejde i 30 timer om ugen. Den sidste del af pladserne tildeles ansøgere, der har en anden adgangsgivende eksamen, udlændinge med en adgangsgivende eksamen, dispensater samt ansøgere, der har studentereksamen, HF eller HH, som

ikke har kunnet optages i de andre optagelsesgrupper, og som er fyldt 25 år. Studiepladserne i optagelsesområdet psykologi og pædagogik deles i to optagelsesgrupper, hvoraf den ene omfatter ansøgere med studentereksamen, HF eller HH samt eventuelt erhvervsarbejde, den anden andre ansøgere. Pladserne i den første gruppe tildeles efter faldende points, idet points opnåes dels for »teoretisk studiekompetance«, afhængig af studentereksamensgren eller tilvalgsfag i HF, dels for erhvervsarbejde af almen eller studierelevant karakter. Adgangsbegrænsningen blev praktiseret indenfor de fem af universitetets 9 optagelsesområder, idet der her var flere ansøgere end studiepladser. Områderne samt grænsekvotienterne i de enkelte optagelsesgrupper er anført nedenfor:

	I	II	III
Lægevidenskab	8,7	7,910	alle
Humaniora	7,4	alle	alle
Samfundsfag	8,5	8,611	alle
Sociologi m.v.	8,3	8,142	67 %
Psyk. & pæd.	2 points	3/6 1957	67 %

Der har endvidere i enkelte af grupperne været plads til de ældste med den næstfølgende kvotient.

I forbindelse med indførelsen af de nye optagelsesregler rykkedes ansøgningsfristen frem til 1. juli. På dette tidspunkt havde der endnu ikke meldt sig tilstrækkelig mange ansøgere til at opfylde kvoten inden for naturvidenskab og statsvidenskab, hvorfor der inden for disse to optagelsesområder åbnedes mulighed for optagelse i august måned. Gennem denne »2. optagelsesrunde« besattes samtlige ledige pladser i statsvidenskab, og 200 af de 300 ledige pladser i naturvidenskab.

3. Studievejledningen

Antallet af henvendelser til Studievejledningen har i det forløbne år ligget på samme niveau som i årene før.

Langt den største del af henvendelserne kommer fra potentielle studerende, og det er problemerne omkring adgangsbegrænsning og beskæftigelsesudsigter, der står i forgrunden. De nye optagelsesregler har resulteret i et meget stort antal henvendelser. Spørgsmål om, hvorledes man kan kvalificere sig til optagelse på adgangsbegrænsede studier gennem erhvervsarbejde har været særlig hyppige. Erfaringerne fra det forløbne år viser, at adgangsbegrænsning skaber et stort behov for vejledning og information vedr. optagelsesmulighederne.

Det skyldes bl.a., at større dele af vejledningen af kommende studerende er blevet overladt til egentlige studievejledere. De mange »informelle« vejledere så som gymnasielærere og forældre, der selv har et universitetsstudium bag sig, ældre studerende o.a. har afstået fra at vejlede, da de har erkendt, at de nye regler er de uden kendskab til, hvorfor man har henvist til universitetets studievejledning. En anden gruppe potentielle studerende, der optager en betragtelig del af vejledningstiden, er personer, der søger optagelse på universitetet uden adgangsgivende eksaminer.

Ikke mindst på grund af forestående adgangsbegrænsninger har antallet af henvendelser af denne art været stigende i det forløbne år. Spørgsmål vedr. uddannelser uden for universitetet indgår med betydelig vægt i vejledningsarbejdet. En stor del af de potentielle studerende står over for at skulle vælge mellem et universitetsstudium og en uddannelse ved en anden institution. Hertil kommer et stort antal henvendelser fra universitetsstuderende, der overvejer at skifte til en anden uddannelsesinstitution.

Udenlandske studerende udgør fortsat en betydelig del af studievejledningens klienter. I stadig større omfang er der tale om studerende fra vore nabolande, der ønsker optagelse på studier, hvortil der er adgangsbegrænsning i hjemlandet, først og fremmest lægestudiet.

En væsentlig del af forespørgslerne besvares

af den erhvervsvejleder, der af Arbejdsdirektoratet er udstationeret på universitetet.

Vejledningen af de nye enkeltkursister har taget meget tid. Den megen presseomtale af enkeltkurserne har resulteret i adskillige tusinde henvendelser. Arbejdet med at besvare disse har været meget tidskrævende, da enkeltkursusordningens videre forløb er meget afhængigt af, at der udføres en intensiv vejledning af de potentielle studerende.

Dette er vanskeligt, da størstedelen af de, der søger oplysninger om enkeltkurserne, kun har et meget ringe kendskab til universitetet og universitetsforhold.

I lighed med tidligere år afholdes i efterårsferien åbent hus for elever på gymnasier og HF-kurser. Arrangementet har denne gang været udvidet med foredrag om aktuelle uddannelsesspørgsmål samt en udstilling om universitetsforhold. I tilslutning til dette arrangement har der været afholdt et informationsmøde, hvor 100 studievejledere og studieorienteringslærere fra gymnasiet og HF blev orienteret om aktuelle universitetsspørgsmål.

I det forløbne år er arbejdet med udarbejdelse af skriftligt informationsmateriale blevet fortsat. Serien »Information fra Studievejledningen«, udsendes til erhvervsvejledere, gymnasier, kurser m.v.

4. Enkeltkursusordningen

I forårsemesteret indførte universitetet på for søgsbasis en enkeltkursusordning, der gjorde det muligt for andre end universitetsstuderende at følge universitetets undervisning.

Kursusordningen var baseret på udnyttelse af tomme pladser i undervisningen. Alle interesserede kunne deltage i universitetets kurser, såfremt to betingelser var opfyldt: 1) Der skulle være ledig plads på det pågældende kursus og 2) kursisterne skulle have de forudsætninger, der er nødvendige for at kunne følge undervisningen. Der blev udarbejdet et kursus-katalog, der indeholdt 28 kurser, der var velegnede som enkeltkurser.

I forårsemesteret fulgte i alt 235 kursister disse 28 kurser, og derudover var der 35 kursister, der fulgte andre kurser end de i katalogen nævnte. Den af rektor nedsatte studiegruppe

for uddannelsesforskning har, på grundlag af spørgeskemaer udsendt til kursister og disses lærere, udarbejdet en rapport om kursusordningens forløb i foråret 1977.

På grundlag af erfaringerne fra forårssementer er kursusordningen blevet lagt i fastere rammer. Det er bl.a. blevet fastlagt, at kursusstuderende har ret til at deltage i prøver, der afholdes i tilslutning til det fulgte kursus.

Undervisningsministeriets cirkulære af 15.6.77 afstikker de generelle retningslinjer, mens udfyldende bestemmelser er fastlagt af konsistorium. Kursuskatalogen for efterårssementer har præsenteret i alt 105 kursustilbud, hvortil der er blevet tilmeldt omkr. 500 kursusstuderende.

5. Dispensationer

Dispensationsudvalget har i det forløbne år bestået af seks medlemmer, udpeget af konsistorium den 8. december 1976: Professor, dr. phil. John Kousgaard Sørensen, professor, dr. med. Mogens Volkert, overassistent Kirsten Horskjær, fuldmægtig B. Børsen Hansen, stud. polit. Jeppe Strange og stud. mag. Anne Kofoed Nielsen. Udvalget har afholdt 28 møder.

Fra 1. januar til 1. juli 1977 har dispensationsudvalget modtaget 397 ansøgninger/forespørgsler om dispensation. Heraf er 376 egentlige ansøgninger færdigbehandlet.

Optagelses- områder	Bevilget	Betinget bevilget	Ikke bevilget	Total
Medicin	10	4	6	20
Naturvidenskab	8	10	3	21
Teologi	3	6	4	13
Humaniora incl. kristendoms- kundskab	29	63	29	121
Jura	29	37	20	86
Samfundsfag	1	3	4	8
Statsvidenskab	0	4	4	8
Sociologi, Kultursociologi				
Antropologi	10	5	10	25
Psykologi, Pædagogik	38	18	18	74
I alt	128	150	98	376

Tallene viser kun noget om udfaldet af dispensationsbehandlingen. De viser ikke noget om dispensaterne faktisk tilmeldte sig. Tallene i tidligere årsberetninger dækkede en ni måneders periode (1. januar–1. oktober), hvorimod ovennævnte tal kun omhandler en seks måneders periode, dvs. til ansøgningsfristens udløb den 1. juli 1977. De tilsvarende tal pr. 1. juli 1976 var: Bevilget 116, betinget bevilget 120 og ikke bevilget 111, i alt 347.

Dispensationskontoret henvendte sig i løbet af foråret til alle, der tidligere havde fået en betinget dispensation, for at få oplyst, om de forventede at opfylde dispensationsvilkårene inden 1. juli, og om de herefter agtede at søge optagelse til 1. september 1977. Blandt de ca. 200, der er optaget i 1977, er der således en del ansøgere fra tidligere år.

Den nye bekendtgørelse om optagelse ved uddannelserne på Københavns, Århus og Odense Universiteter indeholdt bestemmelserne om adgang ved særlig tilladelse (dispensation) i § 3; i § 21 er 15. marts fastsat som ansøgningsfrist for dispensater.

På grund af bekendtgørelsens sene fremkomst var denne frist ikke gældende i 1977, og af den grund blev alle dispensationsansøgninger behandlet som rettidige til det akademiske år 1977/78, hvis de var modtaget inden 1. juli.

I henhold til optagelsesreglerne er der tre (til psykologi/pædagogik 2) optagelsesgrupper, hvoraf gruppe III (PP/II) dækker bl.a. dispensater og adgangsberettigede udlændinge.

Det procentuelle antal af de fastsatte optagelsespladser i denne gruppe var 20 %, dog 10 % til de lægevidenskabelige og naturvidenskabelige uddannelser.

Den konkrete dispensationsbehandling var ikke præget af den forventede adgangsbegrænsning, men dispensationsudvalget gjorde sig i forårets løb visse overvejelser om de nye reglers konsekvenser og administration. Blandt disse overvejelser var spørgsmålet om prioritering til optagelsespladser. Da man måtte behandle ansøgninger til og med 1. juli, var dispensationsudvalget ikke af tidsmæssige grunde i stand til at foretage prioritering af de ca. 200 egentlige immatrikulationsansøgninger til 1977/78 på andet grundlag end en lodtrækning. Dispensationsudvalget valgte denne form for prioritering med nogen betænkelighed, men

fandt, at det under omstændighederne var den eneste mulige, dels på grund af den sene ansøgningsfrist i år og dels på grund af dispensationsansøgningernes inkommensurabilitet.

Direktoratet har senere tilkendegivet, at man ikke havde nogen indvendinger imod den af universitetet anvendte fremgangsmåde.

6. Forsøgsordningen

Den et-årige forsøgsordning for dispensater i fagene dansk og historie, der blev oprettet med en bevilling fra konsistoriums budget- og forretningsudvalg i 1976, blev efter ansøgning forlænget i yderligere op til to år.

Der er bevilget en halv tutorstilling til hver af fagene til det akademiske år 1977/78.

Styret aflægger i efteråret 1977 en foreløbig rapport om forsøgsordningens første år. Den endelige rapport skal aflægges efter udløbet af forårssemestret 1979.

Under denne ordning blev der indskrevet 11 studerende i dansk og 8 i historie, hvoraf 10 i dansk og 8 i historie fortsætter.

Formanden for styret er lektor John Chr. Jørgensen.

7. Udenlandske studerende

Kvalificerede udenlandske borgere optages i henhold til den nye adgangsbekendtgørelse på grundlag af en adgangsgivende eksamen fra europarådslandene, eller som dispensater på grundlag af en eksamen eller uddannelse fra andre lande. Kendskab til dansk skal i alle tilfælde dokumenteres, sædvanligvis ved en af Folkeuniversitetets danskprøver.

Under adgangsbegrænsningsreglerne places udenlandske borgere med udenlandske eksaminer i optagelsesgruppe III.

En særlig gruppe EF-borgere (de såkaldte vandrende arbejdere) optages på lige fod med danske studenter, og deres eksamensresultat indplaceres i forhold til kvotientrækkefølgen.

Uanset om de er adgangsberettiget eller har fået principiel dispensation, optages uden-

landske borgere til den lægevidenskabelige uddannelse kun hvis de kan dokumentere en nærmere fastsat tilknytning til Danmark.

Af 43 udenlandske ansøgere til den lægevidenskabelige uddannelse blev 13 optaget til studiet. 30 ansøgere (heraf 10 norske, 10 svenske, 3 islandske, 5 tyske, 1 indisk og 1 engelsk) opfyldte ikke tilknytningskriteriet og blev ikke optaget.

Pr. 1. september 1977 er der optaget følgende studerende på grundlag af udenlandske eksaminer:

Nordiske lande	44
EF-lande	25
Øvrige europarådslande	5
Andre lande	27

Tallene er mindre end for tidligere år; dette kan bl.a. skyldes, at udenlandske ansøgere ikke havde kendskab til den nye ansøgningsfrist.

Fra 1978 er ansøgningsfristen for udenlandske ansøgere 15. marts. Danske borgere med eksaminer fra europarådslandene (ialt 8) optages på lige fod med danske studenter og er indplaceret i kvotientrækkefølgen for danske eksaminer. Danske borgere med andre udenlandske eksaminer er optaget i gruppe III. Til det lægevidenskabelige studium er dansk statsborgerskab tilstrækkelig tilknytning.

8. Gæstestuderende

Gæstestudieordningen er indført i 1977 for at dække et behov for at optage visse udenlandske studerende i et eller to akademiske år som led i deres universitetsstudier i hjemlandet. Danske statsstipendiat optages som gæstestuderende, og andre kvalificerede udenlandske ansøgere er optaget på grundlag af en motiveret ansøgning efter godkendelse af det pågældende institut.

Gæstestuderende kan efter aftale med instituttet få udstedt dokumentation for deltagelse i undervisningen og for eventuelle prøver. 39 udenlandske studerende er pr. 1. oktober 1977 optaget som gæstestuderende.

E. Forskningen

Universitetets prisspørgsmål for 1976 (75) har fremkaldt i alt 32 besvarelser; heraf har 16 opnået guldmedalje, 9 sølvmedalje og 7 ingen anerkendelse.

Bestanden af licentiatstuderende fordeler sig således på fakulteterne:

Det teologiske fakultet	1
Det samfundsvidenskabelige fakultet	20
Det lægevidenskabelige fakultet	6
Det humanistiske fakultet	19
Det naturvidenskabelige fakultet	85
I alt	131

Der er i årets løb tildelt i alt 54 licentiatgrader, der fordeler sig således på fakulteterne:

Det samfundsvidenskabelige fakultet	5
Det lægevidenskabelige fakultet	2
Det humanistiske fakultet	1
Det naturvidenskabelige fakultet	46
I alt	54

Der er i årets løb konfereret i alt 52 doktorgrader, der fordeler sig således på fakulteterne:

Det teologiske fakultet	1
Det samfundsvidenskabelige fakultet	4
Det lægevidenskabelige fakultet	32
Det humanistiske fakultet	6
Det naturvidenskabelige fakultet	9
I alt	52

F. Studentersociale forhold

Stipendiekontoret har i 1976/77 af Statens Uddannelsesstøttes midler formidlet indtil 1. juli 1977:

Stipendier kr. 51.847.022
til 9.217 ansøgere og

Statskaution til studielån ... kr. 120.266.842
fordelt på 11.117 garantierklæringer.

1. Kollegieforhold

Den af universitetet foreslåede nyordning for Kommunitetet, Regensen og de ældre universitetskollegier har fortsat været genstand for indgående drøftelser og forhandlinger mellem universitetet, kollegierne og undervisningsministeriet, men ordningens indhold og struktur er endnu ikke endeligt fastlagt.

På Regensen er gennemført en række besparelser for at sikre balance på Kommunitetets driftsregnskab.

Der er i tiden indtil 1/4 77 gennemført brandværnsforanstaltninger på Regensen, Borch's, Elers og Valkendorfs kollegier, Kvin-

deregensen og Studentergården for i alt 539.530 kr.

Efter at den i december 1974 etablerede huslejeboykot på »Nybrogård-Kollegiet« blev ophevet i oktober-november 1975 rekonstrueredes kollegiets bestyrelse, idet universitetet i henhold til kollegiets vedtægter af 1966, på ny udpegede 4 bestyrelsesmedlemmer og studenterrådet 2 bestyrelsesmedlemmer.

I august 1977 tiltrådte universitetet et forslag fra bestyrelsen om ændring af kollegiets vedtægter, først og fremmest derhen, at bestyrelsen sammensættes paritetisk med 3 medlemmer udpeget af og blandt kollegianerne og 3 medlemmer udpeget af Københavns universitet blandt de der ansatte.

Forslaget er derpå godkendt af kollegiets tilsynsmyndighed, boligministeriet, idet boligministeriet dog har forbeholdt sig ret til at ændre bestemmelserne om bestyrelsens sammensætning, såfremt denne måtte vise sig at være uhensigtsmæssig.

Ligeledes rekonstrueredes bestyrelsen for institutionen »Kollegiegården« efter huslejeboykottens ophør, idet universitetet i april 1976, i henhold til kollegiets vedtægter af 1961, på ny

udpegede 5 medlemmer til bestyrelsen. Ifølge vedtægterne omfatter bestyrelsen yderligere 2 medlemmer, hvoraf 1 medlem udpeges af studenterrådet og 1 medlem af Foreningen Socialt Boligbyggeri, så længe denne forening er forretningsfører for kollegieinstitutionen.

Ved udpegelsen af universitetsrepræsentanterne i bestyrelsen blev det pålagt disse at drage omsorg for, at Kommunitetets tilgodehavende på 470.800 kr. hos kollegieinstitutionen blev sikret ved pant i institutionens ejendom samt at fremkomme med forslag til reviderede vedtægter for kollegiet.

Sidenhen er pantebrevet oprettet og underskrevet af bestyrelsen, tinglyst som en 4. prioritet i ejendommen og udleveret til universitetet som repræsenterende kreditor.

I april 1977 tiltrådte universitetet bestyrelsens forslag til ændring af kollegiets vedtægter. Ifølge ændringsforslaget udvides bestyrelsen til 8 medlemmer, hvoraf 4 medlemmer udpeges af kollegianerne, 3 medlemmer udpeges af universitetet og 1 medlem af Foreningen Socialt Boligbyggeri.

Ændringsforslaget er derpå fremsendt til godkendelse hos Københavns kommune og Boligministeriet.

2. Kantineforhold

Efter den hidtidige aftale med Danmarks Internationale Studenterkomité (D.I.S.) om varretagelsen af forretningsførelsen vedrørende en række af universitetets studenterkantiner m.v. afholdt universitetet udgifterne til den egentlige lokaledrift vedrørende kantinerne og disses forsyning med fast og løst inventar etc., hvorimod alle øvrige udgifter ved kantinedriften, såsom vareindkøb, personalelønninger, herunder lønninger til afrydning og opvask, administration og forretningsførelse, omkostninger etc. i det store og hele skulle afholdes over kantine-regnskabet og derfor hentes hjem over salgsindtægterne.

D.I.S. fik et fast vederlag (prisreguleret) for forretningsførelsen, og efter undervisningsministeriets ønske skulle D.I.S. hæfte for det årlige underskud på kantinedriften med de første 50.000 kr. samt for det underskud, som lå ud over 150.000 kr. Det »mellemliggende« under-

skud på 100.000 kr. skulle bæres af universitetet.

På grund af de stigende lønningsudgifter og de stigende indkøbspriser, sammenholdt med de uddannelsessøgendes stærkt forringede købekraft, og med den omstændighed, at kantine-lokalernes samtidige anvendelse til formål, der ligger uden for den egentlige kantinedrift, såsom læsning, samtale, gruppearbejde etc. kræver, at der også er personale til stede på tider, der er svage i salgsmæssig henseende, og hvor de ved salget opnåede bruttoavancer derfor ikke kan dække de dertil svarende lønningsudgifter, viste det sig udelukket at holde driftsunderskuddet nede på et rimeligt niveau.

Driftsperioden 1975-76 udviste således et samlet underskud på 360.000 kr. I 1976-77 blev der gennemført visse prisforhøjelser, og i den særligt tabsgivende kantine, »POP'en« i Købmagergade 52, blev åbningstiden og vareudbuddet indskrænket. Til trods for disse foranstaltninger udviste regnskabet for 1976-77 et samlet underskud på 437.000 kr.

I september 1976 nedsatte Konsistorium et udvalg til at undersøge kantineforholdene ved Københavns universitet. Udvalget fik bl.a. til opgave »at fremkomme med forslag til eventuelle ændringer af universitetets kantinedrift, idet der herunder ønskes en belysning af de økonomiske sammenhænge mellem den egentlige kantinedrift og lokaliteternes anvendelse som opholds- og læserum for de studerende...«

Da udvalget måtte forudse, at de økonomiske forhold for kantinedriften, herunder udgifterne i forbindelse med kantine-lokalernes samtidige opretholdelse som samlingslokaler for de studerende, fortsat ville udvikle sig på en sådan måde, at der set på baggrund af de studerendes købekraft og kontraktens bestemmelser om D.I.S.'s hæftelse for underskud, ikke var grundlag for at videreføre kantinevirksomheden efter den foreliggende kontrakt, overvejede udvalget forskellige modeller for den fremtidige kantinedrift.

Udvalget var af den principielle opfattelse, at kantinedriften bør ligge i universitetets regi, varretaget af universitetets personale og drevet for universitetets regning og risiko.

En af udvalgets sekretariat foretaget konsekvensberegning viste imidlertid, at en sådan

ordning ville påføre universitetet betydelige lønningsudgifter til kantinepersonale og udløse krav om nye stillinger. Hertil kom tidsforbrug og muligvis nye stillinger i den centrale administration.

På denne baggrund besluttede udvalget at tilråde Konsistoriums budget- og forretningsudvalg, at man – som en midlertidig løsning – opsagde forretningsføreroverenskomsten med D.I.S. til ophør pr. 1. juli 1977 og genforhandlede denne med D.I.S. med henblik

at universitetet opnår større indseende med kantinerens økonomiske forhold,

at D.I.S. bærer den økonomiske risiko ved kantinedriften,

at en del af de over kantineregnskaberne hidtil afholdte udgifter af mere accessorisk karakter, såsom udgifter til afrydning, opvask, rengøring, kittelvask, rengøringsmidler, papirvarer etc. holdes udenfor kantineregnskabet,

at efterkomme ønsket fra TAP-personalet om, at nogle af de af aftalen omfattede kantiner holdes åbne om sommeren, og

at kantinebrugerne opnår medindflydelse på driften.

På sit møde den 3. november 1976 tilsluttede Konsistoriums budget- og forretningsudvalg sig, at kantineudvalget fortsatte sit arbejde i overensstemmelse med de nævnte principper.

Samtidig tilsluttede budget- og forretningsudvalget sig, at universitetet i finansåret 1977/78 stillede i alt 1 mio. kr. til rådighed til kantineformål.

Der fandt derpå en række tekniske overvejelser sted, og disse overvejelser førte til, at kantineudvalget i juni 1977 indstillede til Konsistorium, at der med virkning fra 1. juli 1977 blev indgået en ny kontrakt mellem Københavns universitet og D.I.S., der bygger på følgende hovedprincipper:

a)

I kontrakten mellem Københavns universitet og D.I.S. nævnes de konkrete kantiner, der skal drives af D.I.S. Derimod fastlægges kantinerens daglige åbningstid, sæsonåbningstid og vareudbud år for år i forbindelse med budgetlægningen.

b)

Ud over de udgifter, som universitetet hidtil har afholdt til den egentlige lokaledrift (varme, el, vand, bygningsvedligeholdelse, ejendoms-skatter etc.), fast og løst inventar, service m.v. holdes nu også udgifterne til vask af kitler m.v., rengøringsmidler, éngangsservice, papirvarer og kantinetelefoner uden for den egentlige kantinedrift og afholdes af universitetet.

c)

Endvidere holdes personaleudgifterne til afrydning, opvask og rengøring i princippet udenfor kantinedriften, idet det ved udarbejdelsen af de årlige budgetter *på forhånd fastlægges*, i hvilket omfang universitetet afholder disse udgifter for den pågældende driftsperiode.

d)

D.I.S. indregner i de årlige kantinebudgetter *på forhånd* sine direkte administrationsudgifter, og disse udgifter kontrolleres af en af Københavns universitet udpeget statsautoriseret revisor.

e)

D.I.S. indregner *på forhånd* i de årlige kantinebudgetter et vederlag for honorering af tidsforbrug i direktion og bestyrelse, driftsherrevinst/risiko. Ligeledes fastlægges dette beløb på forhånd ved budgetudarbejdelsen.

f)

De således tilvejebragte årlige budgetter vedr. den egentlige kantinedrift incl. varekøb og varesalg samt lønninger til det i kantinerne beskæftigede personale skal udvise balance.

Hvis kantineregnskabet udviser underskud, bærer D.I.S. den fulde risiko, og hvis regnskabet udviser overskud, overføres dette til næste års drift.

Konsistorium tilsluttede sig disse synspunkter, og der er derpå, med forbehold af undervisningsministeriets godkendelse, indgået en kontrakt med D.I.S. om varetagelsen af kantinedriften efter nævnte principper. Kontrakten har virkning fra 1. juli 1977.

Ifølge det af universitetet godkendte budget for driftsperioden 1. juli 1977–30. juni 1978 afholder universitetet lønudgifterne i forbindelse med afrydning, opvask og rengøring med ca. 940.000 kr. og udgifter til rengøringsmidler, kittelvask, papirvarer etc. med 150.000 kr.

Samtidig hermed er med bibeholdelse af de hidtidige kantinepriser indført sommeråbning i

nogle af de af aftalen omfattede kantiner, ligesom kantinepersonalets lønninger er bragt op på niveau med lønningerne for statens rengøringspersonale.

I august 1977 har universitetet tilsendt undervisningsministeriet en række supplerende oplysninger om den af aftalen med D.I.S. omfattede kantinedrift.

G. Internationale kontakter

Vi har i årets løb fået en række henvendelser fra udenlandske universiteter og institutioner. Vi har i det omfang, det var muligt, ydet den bistand vi er blevet anmodet om.

Den væsentligste kontakt med udlandet har rektor som formand for rektorkollegiet. Der er her igennem kontakt med en række internationale organisationer, nævnes kan bl.a.:

Den europæiske sammenslutning af universitetsrektorer CRE CRE's liaison comité til EF.

Europarådet, komité for højere uddannelse og forskning.

OECD med underorganisationerne CERI og IMHE, UNESCO og den internationale universitetssammenslutning AIU.

Som nævnt i sidste årsberetning er universitetet blevet medlem af International University Center, Dubrovnik. Dette har medført en stigende interesse for deltagelse i den undervisning, der foregår på centret.

Professor, dr. polit. Niels Thygesen er fortsat medlem af styrelsen for det europæiske universitets institut i Firenze. Professor Thygesen er udpeget af rektorkollegiet.

Ved festlighederne i anledning af Uppsala Universitets 500-års jubilæum i september i år deltog efter indbydelse rektor, prorektor, universitetsdirektøren og kancellist Elsebeth Lassen.